

VIIPURIN SUOMALAISEN
KIRJALLISUUSSEURAN
toimitteita
6

Helsinki 1983

ISBN 951-95402-6-1

Helsingin Paino Oy

Elli Karvinen

Viipurin naisten liikuntaharrastuksista*

Kerrottaessa Viipurin naisvoimistelusta ja -urheilusta on ensiksi kiitollisena muistettava kolme uranuurtajanaista, jotka tekivät meille nuoremmille mahdolliseksi harrastaa liikuntaa.

Elin Oihonna Kallio, silloin vielä Vaenerberg, seurasi varkain 17-vuotiaana veljiensä liikuntaharrastuksia ja perusti sitten aikanaan Helsingissä 1876 maamme ensimmäisen naisvoimisteluseuran ”Gymnastikföreningen för fruntimmer i Helsingfors” ja 20 vuotta myöhemmin koko maata käsitävän naisten voimisteluliiton, jossa aluksi oli mukana neljä ruotsinkielistä yhdistystä ja Kuopion naisvoimistelijat. Viipuri tuli mukaan vuosisadan vaihteessa, jolloin ruotsinkielinen yhdistyksemme ja siitä 1902 eronnut suomalainen osasto sekä Viipurin naisvoimistelijat ja Reippaan naisosasto liittyivät siihen. Mamma Kallio, Suomen naisvoimistelun äiti, johti ensimmäiset naisvoimistelujuhlat Viipurissa 1904. Niissä oli toinen uranuurtajainen Anni Collan esivoimistelijana.

Anni Collanin aloitteesta on luotu lasten, tyttöjen ja naisten urheilumerkit ja on perustettu naisten urheilulehti Kisakenttä. Hän on kerännyt ja muistiin merkinnyt kansantansseja sekä aloittanut partiotyttötyön, jossa ulkoilulla ja leiritoiminnalla sekä raittiilla elämäntavoilla on keskeinen sija. Hän on kohdistanut huomion Suomen lipun merkitykseen ja käyttötapoihin. Itse hän oli esimerkillinen lipunkantaja. Tavatessani hänet ensimmäisen kerran vuonna 1906 Viipurin keskuskansakoulun juhlasalissa hän oli johtamassa karjalaisten nuorten kansantanssiesityksiä nuorisoseurojen kesäjuhlilla. Maamme ensimmäisenä naisvoimistelun tarkastajana Anni Collan kävi monesti Viipurissa ja myös Tanhuvaarassa. Mamma Kalliolta hän sai unilukkarin nimen. Perinnöksi jälkipolville on jäänyt hänen urheilu-kirjastonsa, jota aluksi säilytettiin hänen kellarissaan ja vuodesta 1919 Helsingin yliopiston kirjastossa. Nyt se on urheilumuseossa Helsingin Stadionilla.

Kolmas uranuurtajainen Elli Björksten, Lappeenrannassa syntynyt Mamma Kallion työn jatkaja, tuotti naisvoimistelullemme kunnia maamme rajojen ulkopuolellakin. Seuransa, Suomen vanhimman, johtajana hän oli ensimmäisen kerran Tallinnassa 1907 ja sitten Tukholman olympiaki-soissa 1912. Hän piti kursseja Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. Hänen

Esitelmä Torkkelin Killan Studia Generaliassa v. 1978.

päätoimenaan oli yliopettajan tehtävä yliopiston voimistelulaitoksessa. Hänen työtään osattiin arvostaa kotimaassa, sillä esimerkiksi vuonna 1920 professori Heikelin naisvoimistelustipendiä ei haluttu jakaa ulkomaille tehtävää matkaa varten, koska katsottiin, ettei siellä ollut siihen aikaan mitään opittavaa. Meillä oli silloin annettavaa koko Pohjolle!

Ei pidä ihmetellä, että maamme naisten liikuntahistorian uranuurtajat olivat ruotsinkielisistä kodeista, sillä olivathan monet muutkin sivistyspyrinnöt viime vuosisadan lopulla silloisten olojen johdosta ruotsinkielisten aloittamia ja pystyssä pitämiä. Suomalaiset nimet kuten Kaarina Kari, Hilma Jalkanen ja monet muut nousivat esiin vähän myöhemmin.

Maamme vanhimpia urheiluseuroja oli Viipurin luisteluklubi. Näin kertoo asiaan perehtynyt teos Karjalan Urheilu. Seura perustettiin vuonna 1874. Sen johtokunnan muodostivat E. Rothe, G. Rechhardt, J. Starckjohann, O. Wächter, E. Mielck sekä veljekset W.F. ja L. Hackman. Ainoa mukana ollut nainen oli Estrid Beyrath, hyvin aktiivinen nainen myöhemminkin. Seura otti hoitaakseen Salakkalahden luistinradan. Kukapa viipurilainen koululainen ei muistaisi kouluaikojensa skridskobaanaa! Nurmisluistimilla siellä kiidettiin iltaisin. 1930-luvulla tulivat kaunoluistimet tutuiksi luistinradalla ja kouluissakin. Muuan tietolähde kertoo, että naiset pelasivat jo 1916 jääpalloa Viipurissa, Turussa ja Helsingissä.

Wiborgs kvinnliga Gymnastikförening syntyi Viipuriin 1896 johtajina Aino Stenbäck, Martha Lagercrantz ja Sofia Hirn. Seura sai hyviä johtajia myöhemminkin ruotsalaisen tyttökoulun voimistelunopettajista. 1910-luvulla seuraa johti Hilja Elfving, myös Reippaan naisosaston johtaja, ja vuodesta 1919 sotaan (1939) asti Helga Kajander, joka oli samalla naisvoimistelu-seura Karjalaisten johtaja.

Wiborgs Lawntennisklubb perustettiin 1898, alkuunpanijoina taaskin kaupungin noblessi. Herttualassa oli harrastettu tennistä jo vuodesta 1890 lähtien. Hackmanin naiset ja miehet pelasivat siellä pihallaan olevalla maamme ensimmäisiin kuuluneella asfalttikentällä. Huusniemen kenttä vihittiin käyttöön 1908. Naisilla oli pelatessa pukunaan pitkä leninki ja päässään merimieslakki.

Koululaisten tenniskilpailut alkoivat 1909. Valkoinen halli valmistui 1912, mutta ensimmäisen maailmansodan sytyttyä se joutui ensin kasakkojen ja sitten autojoukkojen käyttöön. Vapaussodan jälkeen halli oli biljardisalina ja Viipurin Voimailijoiden harjoitustilana. Vasta vuonna 1934 se saatiin jälleen tenniksen pelaajien haltuun. Suomenkielisten tennisharrastus voimistui 1920-luvulla, muun muassa lääkärit olivat pelanneet tennistä sairaa-
raalan pihalla, mutta jo aikaisemmastakin harrastuksesta on todisteita; Karvisen tennistä pelaavista sisaruksista on valokuva keskuskansakoulun pihalta vuosilta 1914–16. Juniorien naismestari 1910-luvulla oli Anita

Elli ja Viljo Karvinen pelaamassa kesällä 1915 omatekoisilla tennismailloilla ja -verkolla Keskuskansakoulun pihalla. Kuvalaina Elli Karviselta.

Viisi Karvista pelaamassa krokettia kesällä 1914 Keskuskansakoulun pihalla. Kuvalaina Elli Karviselta (toinen vasemmalta).

Brunou. Voitokkaita pelaajia olivat myös sisaruspari Marianne ja Johny Hackman. Tennisklubi muuttui kaksikieliseksi nimenään Viipurin Tennis-seura-Wiborgs Tennissällskap. Talvisodan alussa pommit osuivat Tennis-halliin. Siihen päättyivät pelit siellä.

Viipurin Naisvoimistelijat (VNV) perustettiin 1903, kun muutamat suomalaiset naiset olivat edellisenä vuonna eronneet ruotsinkielisestä yhdistyksestä. Seuran ensimmäisenä johtajana oli Elli Sirelius-Sipilä, sitten seurasivat johtajina Katri Hakkila, Alina Siitonen, sisarukset Ida ja Lyyli Markku, Sofia Hirn 1911–14 ja Lilli Vuorela 1914–22. 1920-luvulla toimi seurassa kaksi osastoa, tytöt ja jumbot, johtajina Elli Marjanen, Saima Peusa, Alice Olsoni, Aino Tanhua ja Maija Karsikko. Seuralle oli luonteenomaista, ettei esiintymisiä pidetty pääasiana, mutta oltiin mukana kaikissa liiton- ja maakuntajuhlissa, tehtiinpä ”hyökkäysretkiä” maaseudullekin. Paljon puuhaa antoi seuralle Tanhuvaaran urheiluopiston perustaminen ja ylläpitäminen. Seuralle saatiin oma lippu 1922. Lipunkantajan kunniatehtävä oli Hilja Reijosella. Hän pelasti lipun Talvisodan aikana Viipurista ja nyt lippu liehuu uudessa Tanhuvaarassa.

Viipurin Naisvoimistelijoiden (VNV) kansantanssijat keväällä 1936 Viipurin Kaupunginteatterissa. Vasemmalta reunassa Elli Karvinen (johtaja), keskellä Irja Meurman (musiik. johtaja) ja oikealla reunassa Hilja Reijonen (lipunkantaja). Kuvailaina Elli Karviselta.

Vuodet 1928–44 oli kanssani VNV:n toisena johtajana Irja Meurman, musikaalinen johtajakyky, aito karjalainen, joka tuntui pystyvän kaikkeen. VNV:n toiminta oli hänen aikanaan voimakkaimmillaan. Hänellä olisi varmaan ollut annettavaa naisvoimistelulle evakkoajanakin, mutta hänet ennen 50. ikävuottaan kutsui kuolema pois 1955.

Samana vuonna 1903 kuin VNV perustettiin Reippaan naisosasto. Viipurin Reipas oli toiminut jo vuodesta 1891 ja saattoi siten tarjota naisosastolleen loistavat perinteet. Tämän saatan todistaa lapsuusmuistojeni perusteella, sillä keskuskansakoulun juhlasalin pieneltä parvekkeelta seurasin usein Reippaan valiomiesten Väinö Pynnisen johdolla pidettyjä harjoituksia. Pynninen oli loistava johtaja ja häneltä saivat perusteellisen koulutuksen monet Reippaan olympiamiehet. Naiset eivät jääneet huonommiksi: jo maaliskuussa 1904 oli naisten ensimmäinen näytös Ida Markun johdolla. Siitä alkoi Reippaan naisten voittokulku Viipurissa, Helsingissä ja maan rajojen ulkopuolellakin. Myöhemmistä näytöksistä mainittakoon tässä muutamia. Vuonna 1915 tuli heille ensimmäinen sija Hilja Elfvingin johdolla Tampereen yleisillä voimistelujuhilla. Reippaan 25-vuotisjuhlissa 1916 todettiin naisvoimistelun arvostelussa: suoritus kauttaaltaan hyvää. Samana vuonna seura teki ensimmäisen ulkomaanmatkansa Pietariin, tietämäni mukaan ainoa naisvoimistelijaimme idänmatka silloin. Pianosäestys tuli käyttöön Reippaan naisvoimistelussa. SNLL:n juhlilla 1919 Reippaan naiset olivat edelleen mukana johtajanaan Hilja Elfving, mutta saman vuoden syksynä erosivat joukosta eräät pitkäaikaiset jäsenet, muun muassa Impi Mielonen ja Helmi Karlsson (Kirva), ja perustivat uuden seuran, Karjalaiset.

Viipurin Reippaan naisvoimistelijoiden ohjelmasta "Jousimies" ensimmäisellä Tanskan matkalla 1937. Kuvalaina Irja Ikävalkolta.

Reippaan naisosaston toiminta lamaantui joksikin ajaksi, mutta herätettiin uudelleen eloon 2.2.1932. Siitä alkoi jälleen menestyksellinen toimintajakso. Johtajaksi tuli Annikki Louhivuori (myöh. Laisaari). Puheenjohtajana oli aluksi Tyyne Taskinen ja sihteerinä Ester Kärkkäinen. Näytöksiä annettiin SNLL:n ja SVUL:n juhlilla, kotikaupungissa Viipurissa teatterissa ja keskuskansakoululla sekä Kannaksen eri paikkakunnilla yhteensä soitiin mennessä 25. Syksyllä 1939, keskellä sodan uhkaa, kymmenen seuran naista teki matkan Kööpenhaminaan ja antoi siellä kaksi näytöstä. Johtajana oli edelleen ammattinsa taitava Annikki Laisaari.

Seuran arkisto jäi sodan jalkoihin Viipuriin, mutta toimintaa jatkettiin Helsingissä 1940. Jatkosodan aikana käytiin antamassa takaisinvalloituksessa Viipurissa voimistelunäytös teatterin tiloissa 29.9.1943. Viipuriin takaisin palanneet seuran jäsenet innostuivat tästä aloittamaan sielläkin uudelleen harjoitukset Maire Jäkälän johdolla. Kevätkauden päättäjäisiä vietettiin Viipurissa 1.6.1944 monipuolisella ohjelmalla. Kolme viikkoa myöhemmin Viipuri menetettiin jälleen ja toiminta siellä päättyi siihen. – Helsingin ryhmässä toimi soittaja-säestäjänä Toini Jalonen.

Helsingissä naisosasto jatkoi toimintaansa. Viipurin aikaisista pitkään mukana olleista mainittakoon tältä jaksolta monivuotinen säestäjä Marita von Markowitz, sittemmin von Deringer ja sihteerin sekä apujohtajan ja muitakin tehtäviä hoitanut Irja Ikävalko.

Vuonna 1906 perustettiin Wiborgs Simsällskap – Viipurin Uimaseura. Vuonna 1908 kaupunki varasi määrärahan uimalaitoksen rakentamista varten, mutta laitos valmistui vasta 1914 Panssarilahteen. Ensimmäisenä uimaopettajana siellä oli Eeva Brander Helsingistä, mutta pian alkoi valmistua omiakin tyttöjä opettajiksi. Tyyne Uimi kävi 11-vuotiaana uimakoulun 1915, tuli uimamaisteriksi 1916 ja toimi uimaopettajana kesät 1923–26.

Tyttökoululaiset uimarit Elvi Väkevä, Elin Väkevä, Arla Salenius ja Tyyne Uimi kilpailivat Helsingissä 1919 4×50 metrin viestissä ja tulivat toiseksi. Elin Väkevä voitti 1917 Suomen mestaruuden 50 metrin uinnissa, samoin saman matkan sekä taideuinnin 1918. Vuonna 1921 voittivat Viipurissa SM-kilpailuissa 4×50 metrin uinnin Arla Salenius, Elvi Väkevä, Liisa Lehmus ja Elin Väkevä. Meri Statskun tuli taideuinnissa toiseksi. Kerroshypyissä selviytyi mestariksi Toini Nyberg ja vuonna 1923 Lempi Lamminsalo. Tyttölyseolainen Helena Airikka voitti 1931 Keuruun partioleirillä kaikki Pohjolan uimaritöt kahdella matkalla.

Viipurin Työväen Uimareilla oli uimalaitos Käremäellä 1927. Se uusittiin kaupungin toimesta myöhemmin. Lisäksi rakennettiin uusi uimalaitos Tervaniemelle ja myöhemmin toinen Papulan rantaan.

Kelkkalan nuorisoseuran 50-vuotisjulkaisussa 1951 kerrotaan, että 1909 olivat sekä mies- että naisvoimistelijat mukana Etelä-Karjalan Nuorisoseu-

ran laulu- ja soittojuhlien yhteisesityksissä. Ensimmäinen valokuva heidän naisistaan on vuodelta 1920, jolloin seuran tukevissa voimistelupaidoissa ja vekkihousuissa juossut joukkue saavutti voiton 4×100 metrin viestissä. Voitto uusittiin 1922. Vuonna 1925 otetussa kuvassa Kelkkalan tasamaan-hiihtoon osallistunut naisjoukkue esiintyi pitkissä hameissa ja hiihtopuse-roissa.

Kansantanssiharrastus oli kiinteää 1920- ja 1930-luvulla. Niilo Karvola säesti kelkkalalaisia kanteleella. Piirikilpailuissa he jopa voittivat ”ammattilaisina” pidetyn Karjalan Nuorten joukkueen vuosina 1926 ja 1932. Mainitussa julkaisussa muistelee Lea Pakarinen seuran toimintaa seuraavaan tapaan: Opettaja Impi Seirilän, ent. Cederlund, johdolla liitettiin 1926 SNLL:oon nimellä Kelkkalan nuorisoseuran naisvoimistelijat ja osallistuttiin liiton juhliin 1929. Seirilä erosi 1929 ja väliaikaisena johtajana oli Helvi Teuronen. Taloudellisesti oli edullisempaa liittyä Kelkkalan Kisailijoihin naisosastona, mikä tapahtui 1931. Johtajaksi tuli Tuulikki Manninen, väsymätön ja taitava johtaja. Soittajana oli sama Marita von Markowitz kuin Reippaallakin. Tämän jälkeen olivat johtajina sotiin asti Sinella Martari ja Lea Pakarinen. Seura teki monia näytösmatkoja Viipurin ympäristöön, Käkisalmeen, Sortavalaan ym. Se esiintyi monissa pikkujouluissa sekä Kaupunginteatterissa 1938 ja Keskuskentällä Reippaan kanssa kesällä 1939. Viimeinen näytös Viipurissa oli kesällä 1943 Ulkoilmateatterissa Havin valleilla. Helsingissä esiinnyttiin viimeiset kerrat 1948 Messuhallissa ja Balderin salissa. Sen jälkeen Kelkkalan Kisailijoiden naisosasto ei ole toiminut.

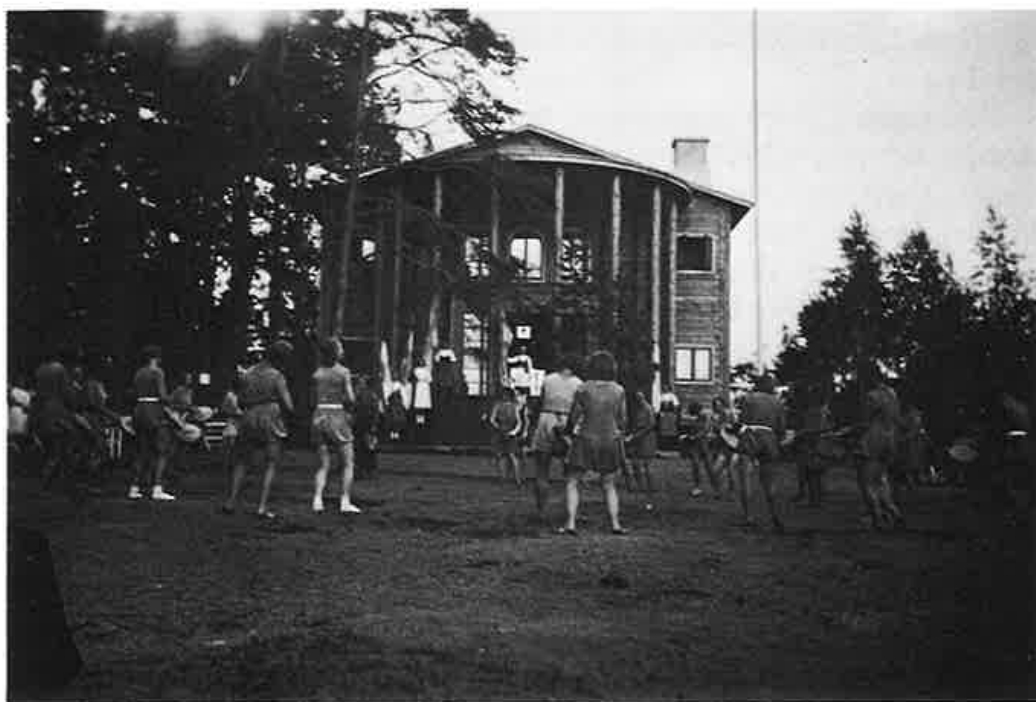
Talikkalan Toverit (naisosasto) perustettiin 1911. Aluksi sillä oli vain miesjohtaja, näyttelijä Evert Lind. Pari vuotta myöhemmin (1913) oli lehdisssä seuraava uutinen: Viipurin Talikkalan työväenyhdistyksen voimistelu-seura Toverit, V&U Seura Kisatoverit, Jyry ja Sorvalin TY:n voimistelu-seura Veikot ovat yhteisesti anoneet 300 mk lähettääkseen ensi kesänä pidettäville Parikkalan kursseille sopivan henkilön kustakin seurasta. Kursseilla on aikomus valmistaa työläisnaisia voimistelunjohtajiksi naisvoimistelu-seuroihin.

Tarkoituksena oli saada Helny Bergbomin kesäkursseille naisia näistä seuroista ja varmaan tulokset olivatkin hyviä. Talikkalan Tovereista mainitaan ainakin varajohtaja Hilja Järveläinen. Täyteen käyntiin naistointiminta pääsi seurassa vasta 1920-luvun alussa, kun johtajaksi saatiin VNV:sta Anni Salmela, mikä on todiste hyvästä yhteistyöstä. TUL:n ensimmäisissä yleisissä voimistelukilpailuissa 1922 Toverien naiset tulivat B-sarjan ykkösiksi. Irja Meurman johti tätäkin naisosastoa ainakin vuoden 1928. 1930-luvulla naisten johtoon tuli Inkeri Lindell, jonka aikana tehtiin useita näytösmatkoja eri puolille Karjalaa – ja löytyi seuratovereista aviomiehiäkin: johtajastakin tuli rouva Inkeri Koponen.

Jatkosodan aikana toiminta virisi uudelleen. Viimeinen näytös oli kesäteatterissa 1943.

Naisvoimistelu ja -urheilu oli Viipurissa jo 1910-luvulle tultua saanut osakseen runsaasti myötätuulta ja kannatusta. Sen vuoksi tunnettiin kasvavaa tarvetta luoda tälle toiminnalle tulevaisuudessa entistä paremmat kehittämisen mahdollisuudet. Haluttiin saada naisille kurssipaikka ja voimistelukoti, jossa taitoja voitaisiin hioa ja kasvattaa seurojen palvelukseen pystyviä ohjaajia. Innostus oli suuri ja tarmoa riitti. Niinpä saatiin ihmeitä aikaan! Sopivaa paikkaa ryhdyttiin etsimään. Etenkin kesäisin tehtiin retkiä eri puolille Viipuria vuodesta 1915 lähtien ja lopulta onnistuttiin huonossa maineessa ollut "herroi hiekka" Pappilanniemessä oli todella löytö. Niin alkoi Lilli Vuorelan ja Helny Bergbomin suurtyö, jonka tuloksena oli Tanhuvaara. Tanhuvaara oli alusta alkaen Viipurin Naisvoimistelijain erityisen harrastuksen kohteena. Varoja kerättiin sen rakentamiseen illanvietoilla ja muilla tavoin. Myöhemmin hankittiin stipendejä Tanhuvaaran kurssseille lähetettäville.

Senaatti hyväksyi 16.6.1918 Karjalan Naisten Voimistelutalo Oy:n säännöt ja rakennustyöt voitiin käynnistää. Kurssitoiminta voitiin aloittaa pari vuotta myöhemmin. Ensimmäinen neliviikkoinen kurssi alkoi 5.7.1920.

Tanhuvaaran voimistelukurssilaisia 1930. Kuvalaina Viljo Nissilältä.

Kurssin opettajina toimivat Helny Bergbom, Lilli Vuorela, Elli Marjanen ja Ruusa Niemistö. Varmasti ainutlaatuinen kurssi taitavine ja innokkaine opettajineen! Kurssin aikana runosieluinen Elli Marjanen kirjoitti Tanhuvaaran laulun, jonka ensi esitys oli kurssin lopettajaistilaisuudessa 30.7.1920. Se kuultiin Helsingissä Kinopalatsissa 4.12.1921, jolloin kuo-roa johti laulun säveltäjä Väinö Pesola. Yleisö oli haltioissaan ja esitys oli toistettava. – Tanhuvaaralle tilaisuus tuotti 2600 markkaa.

Tanhuvaara vastasi perustajiensa odotuksia. Siitä tuli suosittu kurssikeskus. Sen toiminta päättyi kesään 1939. On laskettu siellä käyneen yli 4000 kurssilaista, ulkolaisiakin runsaasti. Opettajina olivat kaikki parhaat naisvoimat: Kaarina Kari, Hilma Jalkanen, Helvi Salminen, A.-L. Pettersson, Maggie Gripenberg, Mary Hougberg, Marianne Pontan, Elsa Puolanne, Tyyne Kleemola, Laina Reinikainen, Elnä Tamminen, Helvi Pitkänen ja monet muut. Miesopettajina vieraili ainakin Väinö Lahtinen. Vuonna 1934 koulutyttyöjen hiihtokurssilla olivat ohjaajina lisäksi Irja Meurman, Maija Karsikko ja Aune Loukkonen. Erityisellä sosiaalikurssilla 1938 opettivat omat lääkärimme Signe Löfgren ja Helvi Knuuttila.

Vanhan Viipurin ja sen naisten on syytä olla ylpeitä Tanhuvaarastaan ja iloisia siitä, että se elää yhä joskin toisella seudulla. Viipurin menetyksen

Annikki Louhivuori-Laisaaren Liikuntakoulun näytöksestä Kaupunginteatterissa 1932 valioryhmä "Voittajat ja voitettut". Kuvalaina Annikki Laisaarelta.

Annikki Laisaaren Liikuntakoulun näytöksestä 1933 osa lapsiryhmää. Kuvailaina Annikki Laisaarelta.

jälkeen Tanhuvaara on löytänyt uuden toimipaikan Savonlinnan seudulta. Suuri nykyaikainen voimisteluhallirakennus palvelee siellä nyt kurssilaisia. Sen johtokunnan 12 jäsenestä on kaksi viipurilaista voimistelunopettajaa ja kaksi viipurilaisekonomia.

Edellä on jo mainittu, että vuonna 1919 perustettiin naisvoimisteluseura Karjalaiset. Se liittyi heti Suomen Naisten Liikuntakasvatusliittoon (SNLL). Voimistelijoita riitti kaikkiin seuroihin ja riitti myös yhteistyöhön. Jo seuraavana talvena 8.2.1920 Reipas, VNV ja Karjalaiset järjestivät yhteisen illanvieron Tanhuvaaran hyväksi: rahallinen tulos oli puhtaana 400 markkaa.

Viipurin voimistelujuhlla 1922 Karjalaisia johti Helga Kajander, mutta samana keväänä oli Laina Reinikainen valmistunut voimistelunopettajaksi ja otti johdon käsiinsä 1924, Impi Seirilä hoiti tyttöosaston. Kymmenvuotisjuhla vietettiin teatteritalossa 1930, soittajana Toini Aalto (myöh. Jalonen). Näytöksiä oli teatterissa, Haminan reserviupseerikoululla ja Varalassissa. Oma lehti "Leikin lomassa" ilmestyi kerran kuussa. Puheenjohtajina toimivat ensin Impi Mielonen ja sitten Impi Seirilä. – Vuoden 1939 huhtikuussa tehtiin matka Tanskaan, Laina Reinikainen johti sitä, Toini Jalonen

säesti ja rivissä oli mm. Lea Pakarinen. Onnistunut matka! Karjalaiset-seura on jatkanut toimintaansa Helsingissä, ei kuitenkaan enää viipurilaisena jäsenistöltään.

Sotien välivuosina oli Helsingissä lukuisasti viipurilaisia naisvoimisteli-joita ja yhteiset kohtalot loivat taas yhteishenkeä. Syntyi yhteinen toimikunta, jossa olivat edustettuina Reipas, VNV, Viipurin työväenopisto, Toverit sekä muita karjalaisia seuroja. Syksyllä 1941 aloitettiin voimisteluharjoitukset Lapinlahden koululla. Liitto antoi yhden vuoden jäsenmaksuvapauden siirtoseuroille. Liiton Kalevalajuhlissa Messuhallissa 1941 oli yhdistetyn joukon voimisteluesityksiä Annikki Laisaaren johdolla. VNV ja Karjalan Nuorten miehet tanhusivat. Ne olivat Viipurin Naisvoimistelijain viimeiset tanhut.

Työväen Urheiluliittoon (TUL) kuuluneiden viipurilaisten seurojen naisten liikuntatoiminta on ollut monitahoista ja vilkasta, kuten Talikkalan Toverien osalta on edellä mainittu. 1920-luvulta on Viipurin Jyryn, myös myöhemmin Ryhdin naisurheilijoista jäänyt historiaan nimi Helmi Kuningas, useiden naisten kolmiottelujen voittaja. Voimisteliijoista mainittakoon Helma Nenonen ja Helmi Lappalainen. Ryhdin naisvoimisteliijoista muistetaan Elma Pyykönen ja Anni Elmstedt. Seurojen ohjelmaan kuului myös pesäpallo. Sotien jälkeen on ainakin 1938 perustettu Viipurin työväen naisvoimistelijat jatkanut toimintaansa Lahdessa Kisa-Siskojen nimellä.

Aikaisemmin on jo mainittu nuorisoseura Karjalan Nuoret, jota leikkillisesti pidettiin ”ammattilaisena” nuorisoseurojen tanhukilpailuissa suoritustasonsa laadun vuoksi. Vuodesta 1919 lähtien seura teki urauurtavaa työtä Viipurissa vanhojen kansantanssien harjoittamisessa, esittämisessä ja kilpailuissa. Seuran ensimmäisinä ohjaajina olivat Asko Pulkkinen, Jonne Aro, Esa Roisko, Allan Tolvanen ja naisista Martta Mälkki sekä kilpatanhuja johtamassa myös Maija Karsikko, Annikki Louhivuori (Laisaari) ja Elli Karvinen. Tanhuajissa oli monta tuttua naisnimeä: Kaarina Björkroth, Irja Hallikainen, Liisi Halonen, Etti Hurmalainen, Ester Hyppönen, Kyllikki Hämäläinen, Tuulikki Jokilehto, Aune Juhola, Toini Jyrkämä, Irja Karvinen, Sirkka ja Tyyne Kelonen, Terttu Kiuru, Helvi Manner, Kirsti Närvänen, Irja Pamppunen, Annikki Peltomaa, Anna-Liisa Saares, Maija Sakkanen, Anna-Liisa Sederholm, Meri Sederholm, Kerttu Tattari, Fanny Tiainen ja Aune Tolvanen. Useitten tyttönimet ovat ajan myötä muuttuneet.

Seura on saavuttanut ensi palkintoja lukuisissa kilpailuissa. Matka Eettiin 1923 oli menestyksellinen. Vuonna 1937 esiinnyttiin Ruotsissa Tukholman Skanssenilla ja Upsalassa. Yli 60-vuotias seura Karjalan Nuoret tanhuaa edelleenkin Helsingissä erittäin elinvoimaisena. Sen esiintymismatkat ovat ulottuneet aina USA:han asti.

Haluaisin vielä kertoa Viipurin liikuntanaisten yhteistyöstä.

Vuonna 1915 perustettiin Urheilumerkkitoimikunta, jossa olivat mukana Reipas, VNV, Viborgs kvinnliga Gymnastikförening ja Oppikoulujen naisvoimistelun opettajat. Vuonna 1919 aloitti SNLL:n paikallistoimikunta, jossa olivat edustettuina Reipas, VNV ja myöhemmin myös Karjalaiset. Yhteisenä asiana oli lasten leikkikenttätoiminta, jota varten saatiin ainakin kerran kaupunginvaltuustolta 3000 markan määräraha.

Vuodesta 1923 alkaen järjestettiin vuosittain marraskuussa yhteisiä naisvoimistelujuhlia. Vuonna 1928 perustettiin naisvoimistelunopettajain kerho – mukana 10 opettajaa – ja niin saatiin aikaan koulujen kevätnäytökset.

Yhteistoimintaa oli sekin, että Anni Salmela VNV:sta johti Talikkalan Tovereita, samoin Irja Meurman 1928, Impi Seirilä Reippaasta johti Kelkkalan Kisailijoita, samoin Lea Pakarinen Karjalaisista, Aune Pentikäinen VNV:sta taas johti Monrepoon naisvoimistelijoita. Karjalaiset puolestaan lainasivat tanhuihin poikia Kelkkalan Kisailijoilta, VNV saivat samoin poikia ”lainaksi” Karjalan Nuorilta.